55 *Lit*

d wszego złego, W

wszelkie

ánie

grzech

wie

istwa

s Pan

niem skrzwdeł twoich

Mo

I

E ktorego O

oim roz

ny

de

tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam d[illegible] plex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis terminatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissimu esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte imperare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum tenuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quartana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditũ reliquisse, quartanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas bre

B ues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditer in arte versato abunde constet in morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione conuenire victum liberalẽ, sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auic. nõ loquitur de huiusmodi quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrẽ dicatur potius, si nos propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud,

C quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indicationem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus rationem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a principio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi, qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventriculus leuatus rectius proprio fungitur offitio, qua re præstita, possumus victus rationem instituere prout tẽpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet Auicen. in quarta[...] Vbi enim curans medicus co-

D gnouerit multas la[...] vndique debeant, antequam morbum adaugea[...]que præscribatur, quo maiori ex parte deuictas [...] assequetur; postea vero vsque ad consistentiá m[...]t viros in illud vsq; tempus ferendo oneri suffic[...]lutum quæsitũ, mox (cũ paucis Chyrurgicum fo[...]maceuticum ventum est in quo primum multis c[...]bus probatum fuit, quartanam a principio lenite[...]pit 1. ad Glauc. & male agere medicos illos rec[...]ibus insequentes, contra Gal.

mentem

tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam di-
plex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis ter-
minatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissimū
esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte im-
perare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius
sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum te-
nuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quar-
tana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si
quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditū reliquisse, quar-
tanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas bre-
B ues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat
in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditur in arte versato abunde constet in
morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione conuenire victum liberalē,
sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto
tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auic. nō loquitur de huiusmo-
di quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod
subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita
vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse
vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrē dicatur potius, si nos
propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum
accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud,
C quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indica
tionem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus ratio-
nem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a prin-
cipio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio
plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi,
qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum
præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventri-
culus leuatus rectius proprio fungitur offitio, qua re præstita, possumus victus
rationem instituere prout tēpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus
clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet
Auicen. in quartana ab initio administrari posit. Vbi enim curans medicus co-
D gnouerit multas latitare cruditates, quæ absumi vndique debeant, antequam
morbum adaugeant, tunc ab eo cibus tenuis eo vsque præscribatur, quo maiori
ex parte deuictas a calore, & consumptas ieiunio assequetur; postea vero vsque
ad consistentiā morbi pleniorem cibū imperet, vt viros in illud vsq; tempus fe-
rendo oneri sufficere valeant. Post huiusmodi solutum quæsitū, mox (cū paucis
Chyrurgicum fontem absoluerimus) ad Pharmaceuticum ventum est in quo
primum multis cum rationibus, tum auctoritatibus probatum fuit, quartanam
a principio leniter esse tractandam, vt Gal. præcipit 1. ad Glauc. & male agere
medicos illos recentiores, qui nonnullas è veteribus insequentes, contra Gal.

DOBRY ZNAK,

w ktory

SŁONCE SPRAWIEDLIWOSCI

przy Wćieleniu ſwoim,

ná poćiechę cáłemu świátu

WESZŁO:

NAYSWIĘTSZA

MARYA

PANNA:

Dnia 25. Marca, przez ANIOŁA

ZWIASTOWANY.

A potym

Dniá 8. Kwietniá Roku 1720. przy weſołym Alleluia, w Poniedźiałek po Przewodney Niedźieli, przy Vroczyſtośći, y w Kośćiele WW. Oycow Kapucynow Krakowſkich, pod Tytułem tegoż Nayświętſzey MARYI PANNY *Zwiáſtowánia, Kazániem*

OGŁOSZONY;

Y

JASNIE OSWIECONEY JEYMOSCI PANI,

P. ANNIE KONSTANCYI,

HRABIANCE ná WISNICZU y JAROSŁAWIU,

MAŁACHOWSKIY

S.R.P. XIĘZNIE,

WOIEWODZINY POZNANSKIY,

Łukowskiey, Krzeczowskiey &c. Starośćiney,

DEDYKOWANY.

Przez X. MARCELLA DZIEWULSKIEGO, S. Th. Licencyatá, Kuſtoſzá ná ten czas Chełmińſkiego, Káznodźieię Ordynáryuſzá Krakow: Franćiſzkaná.

do Druku podány Roku 1721. Dnia 1. Styczniá.

W KRAKOWIE, w Drukárni Frańćiſzká Cezárego, I.K.M. y I. O. I.M. X. Biskupá Krákowskiego, Xćiá Siewierskiego, Ordynaryinego Typográfá.

SRZENIAWA złotopłynna bystrym cnot potokiem;
W obszerności swey sławy nieprzeyrzána okiem.

Tą Xiążąt LUBOMIRSKICH, y záwsze y ninie,
Dla Wiáry, dla Oyczyzny, krew nie wodá płynie.

I.

Czy z Niebá? czyli z Ráiu tá RZEKA wychodźi?
Ze ná źięmię spływáiąc, dobr ták wiele rodźi,
Rádę, obronę, sławę, fortunę státeczną;
Oyczyznie ná poćiechę y ozdobę wieczną.

II.

Niech się świát gdźie chce szczyći: że skárbámi słynie;
Z drzew bálsamem, oliwą, z skał że złotem płynie;
Płynie Polská w SRZENIAWIE, fortun y wolnośći
Złotem: balsamem cnoty, oleiem mądrośći.

III

Czym się tylko przed świátem Narod Polski sławi;
To mu wszytko fortuná po SRZENIAWIE pławi
Korony, Mitry, Krzyże, Biskupie podpory,
Krzeseł, Pieczęći, Buław, Lasek poczet spory.

IV.

Lepiey było SRZENIAWĄ stáć się Hipokrenie:
A w lepszeyby u świátá ztąd dźiś byłá cenie:
Ze gdyby iednę ANNĘ MAŁACHOWSKĄ miáłá:
Táby iey niż dźiewięć Muz, więcey stymy dáłá.

V.

Płyńćie ANNIE SRZENIAWĄ szczęśliwośći wszelkie;
Bo swoich Antenatov dosyć Imię wielkie:
W świát KONNO wyprawiłá dźieł chwalebnych torem
Y NAŁĘCZ przystroiłá ślicznym Cnot swych wzorem.

VI.

Sliy iey Niebo codźiennie wesołe nowiny,
Poćiechy bez frasunku trwałość bez ruiny;
Niech się iey wszytko dobre znáczy z káżdey strony.
Niech ią ubłogosłáwi SYN BOZY Wćielony.

JASNIE OSWIECONA MOSCIA
XIĘZNA.

Ażeby ſię wßytko dobre nayznácznieyßemu zdawná w Koronie Polſkiey Domowi Twoiemu, y Twoiey Páńſkiey Oſobie koniecznie y ſkutecznie znáczyło: Dobryć Znák płodnego Pánieńſtwá, Niepokálánego Nayśw. MARYI *Pánny Máćierzyńſtwá, niepoiętym ſpoſobem od* BOGA *wyſtáwiony, ſolenna Legácya od Aniołá ogłoßony ofiáruię;* I. O. Xiężna. *Dobry Znák ná Niebie: w Słońce obleczona, w gwiazdy uwieńczona, ná Xiężycu poſtáwiona Gwiazdá morſka: piękna iáko Xiężyc, wybrána iáko Słońce. Ażeby luminarze niebieſkie y wßytkie prześwietnego Zodyaku znáki ná náße dobro nákłoniłá, w nich ſię dlatego uſtroiłá. Ażeby nam iák nayßczęśliwßa z nich influencya wyrobiłá: naywyżßego Rzadźcę, w ſercu, w żywoćie, ná ręku nośiłá. Dobry znak ná źiemi: Aáronowa Roßczká Anielſka niewinnośćia zákwitnęłá: Owoc nam żywotá zrodźiłá; nie tylko ſię lekárſtwem, ále też zdrowiem ná-*

ßym ſtáłá; á tey cnoty przez Wćielenie Syna Bożego nábyłá: iego rodzona, y nas wßytkich przyspoſobionych ſwych dźiatek Mátká. *Szczęśliwa źiemia,* od BOGA *błogoſłáwiona, w Polu Sarmáckim Rayſka wydátna pięknośćia, weſołośćia, urodzáynośćia:* laśnie Oświecona (*chcę rzec*) LVBOMIRSKICH *Prozápia : z Herbowney ſwey* SRZENIAWY, *ſámymi krwie Szlachetney, obfićie dla dobrá poſpolitego wylanych potow, ßczerymi Xiażęcych, Senatorſkich Purpur płynacey potokámi, w fortunę y chwałę buynieyßa: niżeli w zboża Egiptſkie, z ich tám Nilu, ogrody, winnice, y role. Bayká co piſza Poètowie: że Deukalion chcac przez potop z ludźi wyniſzczona źięmię záludnić, kámieni náśiał: z ktorych godne porodźiły ſię Káwálery, y Dámy. tu ßczera prawdá: że urodzayny w ludźie* I. O. LVBOMIRSKICH *Dom, Marſowi y* IEZVSOWI *ná zaßczyt: z madrymi głowámi Kátonow y práwie Sálomonow; z wielkimi ſercámi y umyſłámi Scypionow, Annibálow, Scewolow: z dźielnymi rękámi Herkuleſow y práwie Samſonow: nie tylko widzenia, ále też podźiwienia godnych Heroin wiele wydał, wydaie, y do ſkończenia świátá wydawáć nie przeſtánie. Fráßki* Num. 32. *nád Iordánowe lady, źięmiá* Iázer *y* Gáláád, *choć ſię dwiemá pokoleniom Izráelſkim, Rubenitom y Gádytom podobáły; że Moyżeßá z źiemie miodem y mlekiem płynacey kwitowáli, á o owe lady prośili: bo ſię tám, obfite co práwdá, przećięż tylko paſtwiſká dla bydłá rodźiły. Grunt Sármáckie przy rodowitey* SRZENIAWIE *Polá: bo ſię ná nich koßtowne dźieł heroicznych fruktá, wſpániáłe zwyćięſtw Laury,* BOGV *y ludźiom ſmákowite cnot świętych rodza owoce; bo ná nich wiekopomne uważáiacemu* LVBOMIRSKICH *czyny, ſercá każdemu przyraſta. Dobry znák całemu Narodowi Polſkiemu: że ießcze od Lechá poczawßy, po dźiś dźień ten wielki Dom wiekuie, rośnie, kwitnie, ſłynie: záwße wſpániáły, w dobrá wßelákie obfity, záwße sławny, w káżdey okázyi dobry znak: że w Senaćie od porády, w polu Márſowym od pomocy, w obronie Oyczyzny, w promocyi ſławy Polſkiey, w pognębieniu śił nieprzyiaćielſkich,* LVBOMIRSKICH *záwße dobrze znáć: w Tureckich, Kozáckich, Tátárſkich, Moſkiewſkich, Szwedzkich y inßych expedycyách, co* LVBOMIRSKI, *to Koronie Polſkiey Anioł z Niebá zeſłány. Co z nieprzyiaćielem experyment, to z* LVBOMIRSKICH *dobra Oyczyznie nowiná. Máłom przyznał wielkiemu* LVBOMIRSKICH *Imieniu: gdym ich, ßczęśliwa co prawdá, przećięż źiemia utytułował: gdyż oni ná to fortunę y śiłę ſwoię łożyli, ażeby źiemię w Niebo obrócili; ażeby tę źiomkom ſwoim przed cáłym świátem figurę wyrobili: że y Polſká ma ludźi; á nádewßytko: że ma* BOGA, *Nayświętßa Matkę, Swiętych Bożych, toć Niebo w ſercu; ſámá miſtycznym, Herbownemi Kleynotámi, niby to gwiazdámi, upſtrzonym ſtáłá ſię Firmámentem: ná ktorym, co godny* SRZENIAWITA, *to wielki ná ſławę luminarz, to po wßytkich kráiách źiemie wydátny ſplendor: zá ktory, ieſt zá co* BOGV *dźiękowáć.* Eccli 24. *Ma to ſobie zá honor ozdobá źiem, nádźieiá źiemian, poćiechá Niebian,* Nayświętſza Mátká: *że ſpráwiłá ná*

Niebie

Niebie, áby wschodźiłá świátłość nieustáiacá; *że ia madrość, dobroć, wßechmocność Boska, wspániałem* Plátánem nád wodámi, ozdobna oliwa w polách wystáwiłá: quasi oliva speciosa in campis, & quasi platanus exaltata juxta aquas. *Ieżeli gdźie? tedy nád Oyczysta twoia* Mośćia Xiężna SRZENIAWA, *w* Iáśnie Oświeconym LVBOMIRSKICH *Domu. Z ktorych co prawie Pan: to pobożny Fundator; iák to miánowićie* STANISŁAW *Woiewodá Krákowski, Hetman W. K.* 14. *Bázylik wymurował,* 30. *Kośćiołow zbudowały nádał; á naywięcey pod tytułem Nayś. Mátki: iák to po Krákowskim miárkowáć możemy Złobku. Godnego Syná godna Mátká,* ANNA z Rusce LVBOMIRSKA *Káßtelanówa Woynicka, Sendomirska, Spiska, Dobczycka Stárośćina: y tá Swiatyń Bożych budownicza: wßák Przybytkowi* TROYCE Przenayśw. *Nayśw. Pánnie* MARYI Snieżney, *ná Grodku w Krákowie Kośćioł y Klaßtor fundowáłá. Ma zá co Stołeczny K. P. Krakow mile wspomináć Herbowny* MAŁACHOWSKICH NAŁĘCZ: ś. p. *Biskupá swoiego, ná Biskupiu ták pięknie y bogáto ná cześć Nayśw. Mátki Náwiedzenia wystawiony y z Klaßtorem, że widźi Kośćioł. Ma zá co przeßły, niniey∫zy, y przyßły wiek pod Niebo wynośić ulubionych* BOGV LVBOMIRSKICH: *że ku zbudowániu cáłego świátá, osobliwe ku* BOGV, MATCE, *y Swiętych iego, w tym Domu widźi nabożeństwo: miánowićie w* ś. p. IOZEFIE LVBOMIRSKIM *Rodzonym twoim, Nominaćie Chełmskim, Opáćie Tynieckim, wielkim świátá y świetności iego wzgárdźićielu, w samym* BOGV *y Matce lezusowey wßytkie nádźieie y poćiechy zákładáiacym, w* ś. p. MICHALE LVBOMIRSKIM *Podstolim Koronnym, drugim Rodzonym twoim: osobliwych tálentow, lecz to większa, że osobliwych cnot Mężu. Widźi z podźiwieniem swoim wyláne wßytko przećiwko Nayś. Matce Częstochowskiey serce,* I. O. PODKOMORZEGO Koronnego; *osobliwego Dobrodźieiá náßego, aczkolwiek przećiwko inßym, lecz osobliwie przećiwko temu Swiętemu Mieyscu hoyna rękę, nie strumyki, lecz Rzeki ßczodroty. Nápátrzył się świát w Swiętey Pánnie* ELEONORZE LVBOMIRSKIEY *ognistego przećiwko* IEZVSOWI *y* MARYI *áfektu; w owey Pánnie, ktorey niewinne Ciáło do tych czas powßechney nie podległo skáźitelności.* Coż rzekę *o Tobie* Iáśnie Oświecona Xiężna? *prawda przyćiśniony, przyznać (choć ty nie każeß) mußę: że co ná Niebie między dwunasta Zodyacznymi znákámi, w swoim gospodarstwie známienita Pánna: to ty ná źiemi Zodyák mistyczny zákłádáiaca Heroiná: w ktorey domu serdecznym Słońce spráwiedliwośći nie gośći, ále rezyduie. Co Apelles obraz Dyány, czyli tám ktoryś Bogini z wielu urodźiwych Pánien ábryswał: toby z Ciebie iedney tyśiacámi godnych Dam máłowáć; y co u Póetow, wßyscy Bogowie zmyśleni swoiey Pándorze na wysokie złożyli się* qualitates: *to* BOG *prawdźiwy tobie iedney wßytkie, godney źiemskiey y niebieskiey chwały, Heroiny konferował áttrybutá. Swiát to wie cáły; sámá tylko twoiá, rzadko w ták Zacnych Domách widána, pokrywa modestya. Godność*

 twoiá,

twoiá, u ćiebie záprzániec, aczkolwiek u ludźi ták iáſna, iák ſłońce ná niebie. Co wſzyſcy do ćiebie znáia, ty iedná do śiebie nie znaſz. Chwalebna raczey niżeli chwalona bydź woliſz. Pobożnych ſpraw twoich ſamego BOGA *ſpektátorem, ſumnienie świádkiem mieć chceſz: przykłádem Páni Niebieſkiey, cokolwiek dobrego czyniſz, to wſzytko w ſkrytośći. Lecz niepodobna by też pod naygrubſza zaſłona doſkonále zátáić ſię świátłu. O czym Ty niechceſz żeby kto wſpominał, to wſzyſcy powiádáia: że żyćie Twoie: Páńſkie z kondycyi, Chrześćiáńſkie z cnoty. Dwor Twoy: prawdźiwey polityki, Xiażęcych, Senatorſkich ákcyi y zabaw wzor, y oraz dobrego przykłádu ſzkołá: w ktorey, y ieſt co godnego widźieć, y teſt ſię z czego zbudowáć. w Tobie y w Twoich ieſt co chwalić, co gánić y z świecaby nie znalazł gdyż ſám wybor kocháiac, ládáczego przy Páńſkim boku twoim nie ćierpiſz. Ták* BOGA *kochaſz, że iego zdrayce, by też naywiernieyſzego tobie, mieć przy ſobie niechceſz. W Rezydencyi twoiey* BOGA *przed oczymá máiac, w Swiatyniách iego rádábyś go uzłoćiłá. W ubogich oſobie* IEZVSA *ſobie reprezentuiac, rádábyś go we wſzytkich ubogáćiłá: Dobrodźieyká żebrakow, śierot Opiekunká, lepiey niżeli ich rodzona wielu Szláchecki ch Corek Mátká. W cáłym wieku twego czáśie ná wieczność pámiętna, iáko prácowita pſzczołká, zbáwienna Duſzy twoiey gromadźiſz robotę; ſkarb ſobie tám zákłádaſz, gdźieć nieſkończone żyćie prowádźić potrzebá. Nie rozwodzę, aczkolwiek złotego zapiſu godney, ſtarożytney á Prześwietney twoiey Párentelle: gdyż mi ná wyráženie iey wſpániałego z Naiáśnieyſzymi, z Iáśnie Oświeconymi, z Iáśnie Wielmożnymi Domámi zkolligowánia, známienitego w wyſokie honory, y preeminencye wywyżſzenia, doſyć námienić: żeś ieſt* LVBOMIRSKA; *że ćię urodźiłá Rodowitośći, fortun, y honorow pełna* SAPIEZANKA. *Nie reprezentuię, wielka Koronie P. czyniacych prezencya, oboiey płći wſzelkiego dobrego pełnych, áby co bliżſzey, Xiażęca krwia do ćiebie náleżacych* LVBOMIRSKICH *relácyi: bo ich, zacność wſzytkie przewyżſza pochwały.* IERZEGO LVBOMIRSKIEGO, Obożnego Koronnego *Rodzonego twego nieoſzácowáne áttrybutá, w cáły Tom, á dopieroż w átom iednego peryodu pewnie ſię nie zmieſzcza; á dopieroż inſzych utálentowánych od* BOGA, *cnotámi y preeminencyámi przybránych, wypiſać: wiecznośći, nie momentu dźieło. Nie reprezentuię Sakrámentálney, w ktoraś przez dożywotnia przyiaźń weſzłá, z Przezacnymi Domámi koniunkcyi: boby mi ná pochwałę* Iáśnie Wielmożnego WIELOPOLSKICH *Domu, wiele ágodnie (czego ia nie potráfię) mowić y piſać należáło. owych* WIELOPOLSKICH, *co w nich* BOG *uwielbiony, co w nich Polſká wielka uroſłá. Trzebáby mi niemáły Tráktat záłożyć, ná wyſłáwienie* Iáśnie Wielmożnego *Domu* MAŁACHOWSKICH, *Twoiego ś.p.* STANISŁAWA, *przez ktorego ſię nie máła Polſzce ſtáłá ſławá. O godna ze wſzech miar Heroino! ziśćiły ſię o tobie ſłowá Mędrcá Páńſkiego:* Nobilis in portis Vir ejus. *Stánał chwalebnie z Porta Ottomáńſka* STANISŁAW, *imieniem Máieſtatu y Rzeczypoſpolitey tráktat Pokoiu zkon-*

kludo-

kludował, Kámieniec Podolſki do Polſki odebrał. Człowiek wielkich tálentow pełny, z ktorych ſię go Chryzoſtom Załuski *Biſkup Wármiňſki Kánclerz W. K. wychwalić nie może. Krzywdę Oyczyznie śmierć uczyniłá: gdy iey tego Oycá, kochánego Senátorá zábráłá. Lecz Boſka opátrzność w to potráfiłá: że Syná podobnego Oycu zoſtáwiłá. Zoſtáwiłá dobrego Drzewá dobry Owoc, dobrego wychowánia godney Mátki godne potomſtwo. Zoſtáwiłá ćiebie druga duſzę* STANISŁAWA, *koſztowna głowy iego Koronę, ſerce* BOGA *y Oyczyznę, zárowno kocháiące. Nie wſpominam iedyney twoiey we trzech ozdobách poćiechy; boby mi ná to Kráſomowny záłożyć potrzebá pánegiryk: na ktory ſię naywyśmienitſzy Orator nie łátwo zdobędźie: á dopieroż ia w ięzyku, y w głowie nieudolny. Niema* Memnona *ſtáię ſię ſtátua: ná godne wymienienie* ALEXANDRA. *Imieniem y rzecza wdźięcznego* IANA *głośne ná cáły świát Echo, nie moiego rzecz głoſu; Panięcych iego áttrybutow uboga moiá nie wyráźi ſwádá. Máćierzyńſkich Twoich Páńſkich y Chrześćiáńſkich przymiotow żywy Exemplarz, zaſzczyt Dam Polſkich, wielkiego nie bez rzeczy Imienia* KATARZYNĘ *godnie wſpomnieć, nie bláhego rozumu moiego koncept. Nie moiey ſpoſobnośći czaſtká: ták piekna y święta w nich twoię wychwalić edukácya. Dosyć mi ná tym: że w twoim y w twoich Páńſkim ſercu, pobożny ku Nayświętſzey Mátce głęboko wkorzenił ſię áfekt. A to ſamo znák dobry, iák oná* Prov. 8. *powiedźiałá:* Ze błogosłáwiony człowiek, co iey słuchá; y co do iey usług codźiennie nie záśpi. Kto ią znaydźie, znaydźie żywot &c. *Nie ſzukáć Tobie y* Iáśnie Oświeconym LVBOMIRSKIM *tey Mátki: bo ia záwſze, więcey niż w domu, gdy w ſercu maćie; nie pytáć wam o nię: bo ia ſerdecznie kochaćie, mile wſpominaćie: iák czynił B. Euſtachiuſz Cyſters, B. Gwilhelm tákże Cyſters, B. Fránćiſzek Senenſis Servita; z ktorych pierwſzemu, po śmierći, ná ięzyku, pierwſze dwá ſłowá Pozdrowienia Anielſkiego; złotemi literámi Anielſka nápiſáłá ręká; drugiemu y trzećiemu po pogrzebie, z uſt śliczna wyroſłá Lilia: ná ktorey liſtkách tákże złotemi literámi wyrážone były te ſłowa,* Ave MARIA. *A czy to nie dobry znak?*

I tegoć ia znáku znácznemu náder w Koronie Polſkiey, Iáśnie Oświeconemu Domowi *Twoiemu y tobie winſzuię: nieomylny z wáſzego ku Nayświętſzey Mátce nabożeńſtwá czyniac prognoſtyk: że pod iey Imieniem y protekcya kwitnać ná wieki będźiećie. Tego wſzytkim uprzeymie życzę. Tobie mianowićie* I. O. Xiężna: *życzę, ieżeli nie tey właśnie, tedy tákiey ſzczęśliwośći, iáka Nayświętſzá Mátká przy Poczęćiu Syná Boſkiego miáłá. Niechći moc* OYCA *Niebieſkiego, od wſzelkich przećiwnośći niedoſtępna będźie zaſłona; niechći dobroć* SYNA *Boſkiego doczeſna y wieczna będźie poćiecha; niechći łáſká* DVCHA *Przenayświętſzego wſzeláka będźie pomyślnośćia; niech* Bogárodźicá *twoia zá żywotá, przy śmierći, y po śmierći będźie Mátka. Zebyś, ieżeli nie wiecznie, przynamniey iák naydłużey na tym*

b 2 *świećie*

świećie żyłá; á potym, pełna dni y zasług, żebyś żywotá wiecznego dostąpiłá. Niechći Słowo przedwieczne da ná to słowo skuteczne. Iáć y z Zakonem moim, nie z moich niegodnych, ále z naygodnieyszych bo nayniewinnieyszych ustNayświętszey Mátki wyięte słowo dáię : Fiat. *Niech się stánie.*

WASZEY XIĄZĘCEY MOSCI M.W.M. PANI y DOBRODZIYKI.

Nayuniżeńszy sługá
y
niegodny Bogomodlcá
X. M. D. F.

Dabit Dominus ipse vobis signum: Ecce Virgo concipiet. *Is.* 7.

SOlemna, rewolucyonálnym tráfunkiem przypadáiąca wesołego Emmausu Oktawá, *ut octo*, tego Domu zákázuie nam się gospodárstwem: *Sicut sol oriens in excelso, sic species mulieris bonæ in ornamentum domûs* Oktawá dniá zwodnego, wielka Wćieloney Prawdy przedwieczney ákkommoduie nam się táiemnica: *Mysterio Christi* Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis, & incarnatus est de Spiritu S. ex MARIA Virgine.* Osmy dźień Kwietniá, mistycznym duszę nászę koronuie kwiećiem: *Quia flos nasci voluit de flore, in flore, & floris tempore.* Wczorá Oktawá z grobu powstánia; dźiś doroczna pámiątká z Niebá ná źiemię zstąpienia Iezusowego: *Dulcis recordatio præteritorum*: że Syn Boży z miłośći narodu nászego, wźiał ná się śiermięgę śmiertelnośći: wspomnieć mu to aż miło: *Quod fuit durum pati, meminisse dulce.* Piękny tráfunek: Wczorá P. IEZVS do Apostołow, drzwi nie odmykáiąc, dźiś w żywot Pánieński, czystośći nie náruszáiąc, záwitał: *venit januis clausis.* Wczorá świátu Pokoy zwiástował; dźiś go sobie w niepokálánych wnętrznośćiách erygował: *Requievit in tabernaculo &c.* Wczorá do sercá swoiego kazał Thomaszowi wźiąć intromissya: *affer manum tuam, & mitte in latus meum*; dźiś hipostátyczna Bostwá z człowieczeństwem celebrowáć ráczy unia: *Deus & homo unus est Christus.* Wczorá w Rubrycelli, Brewiarzu y Mszale: *Dominica in albis*: Niedźielá w bieli; dźiś Słowo niestworzone, *in Albo Virginitatis*, w Xiędze mistyczney, piorem Duchá Przenayśw. ná kándorze niewinnośći wywiedźione: *vivificô calamô spiritûs*, Wczorá w Protokułách, Xięgách, Zapisách Iurydycznych, Niedźielá ták názwána: *Quasi modò geniti*, iákbyśćie dopiero byli národzeni; dźiś pámiątká: iákeśmy z IEZVSEM w żywoćie MARYI, ná odrodzenie się ku żywotowi wiecznemu, wszyscy stáli się zámknieni: *unum corpus in Christo.* Wczorá w Polskim języku: Niedźielá przewodnia: memo-

Eccli 26.

* *Ephes.* 3

S. Bern.

S. Athan.

And. Cret.

Rom. 12.

ryał zmiłowánia Boskiego: że nas miſtyczny Moyżeſz przez czerwone Krwie ſwoiey Przenayświętſzey morze, z niewoli Fáráoná piekielnego przewiodł ná wolność Kroleſtwá niebieskiego: *poſt tranſitum maris rubri*: dźiś Vroczyſtość uwagi godna: że BOG z nieskończoney dobroći, przewiodł to ná ſobie, iż przeiał ſpráwę, y przyiął ná ſię náturę á zátym y winę
*Rom. 8. człowieká zdrayce ſwoiego: *ſervile corpus induit. in ſimilitudinem carnis peccati** Kiedy Roku 1657: Wilhelm Xiążę Brándeburczyk odſtąpiwſzy Szwedow, nákłonił ſię do Polakow, ná ſtronę Iana Kázimierzá; y kiedy do niego w Bidgoſzczy ná ten czas będącego z Berliná przyiechał: tedy z ſobą przywiozł y Xiężną; á to, powiáda Kochowski, że ná dowod ſzczerego nawrocenia ſię y áfektu ſwoiego, y owę drugą duſzę ſwoię Monárſze y Polakom prezentował: *Conjugem, ſincerioris abhinc affectûs argumentum: ubi alterum ſui dimidium exhibuiſſet*. Nie możeć bydź nigdy więkſza ſzczerość, nád ſzczerość kochánego Oycá náſzego P. IEZVSA, ktory zá nas iedyną ſwoię
Io. 15. dał duſzę: *Majorem hâc dilectionem nemo habet.* Wczorá nam ſynceryzuiąc ſię, otwárte pokazał ſerce: *oſtendit manus & latus*; dźiś, oto ná więkſzą ieſzcze ſwego áfektu przećiwko nam probę, kocháńſzą nád wſzytkie przyiáćiołki Oblubienicę y Mátkę, drugą ſwoię ſtáwił nam duſzę; iákoby mowiąc do káżdego z nas, co w wielki Piątek do Iana: *Ecce Mater tua: Oto Mátká twoiá.* Piſzą y powiádáią: że ná morzu podczás nawáłnośći, pokázuią ſię świátłá: według Pòétow *Caſtor* y *Pollux*, á według relácyi Rádźiwiłá S. *Germanus* názwáne; gdy ſię tákowe pokaże świátło, znák bywa dobry: że fálá ućichnie, pogodá náſtapi; zkąd mu przypiſano *L. In tempeſtate ſecuritas*: *w nawáłnośći beſpieczeńſtwo*. Mamy dźiś ná ſtráſznym tego świátá morzu dwá wielkie Lumínarze IEZVSA y MARYA; zá tych prezencyą boiáźliwe ſerce
S. Bern. śmiele odetchnąć może: *continuò reſpirabit ad vitam.* Dźiś w Roku 1241. zły był znák ná Henryká Krolewicza Polskiego S. Iádwigi Syná: że po nabożeńſtwie z Kośćiołá wychodzącego, urwány ze ſzczytu kámień ledwie nie zábił. Názáiutrz Henryk ná głowę od Tátar zbity, ſam ná plácu Márſowym poległ: *cecidit Fortis.* Teraz chwałá BOGV, dźiś ſzczęśliwie: miſtyczny kámień P. IEZVS ſpadſzy z Niebá w żywot Nayśw: Mátki, łeb ſmoká piekielnego skruſzył, przeklętego ubił Goliatá, gruntownym zbáwienia náſzego ſtał ſię fundámentem:
Dan. 2. *factus mons magnus.* Dźiś znák dobry, *ſignum in bonum*, Nay-
Pſ. 85. świętſzá MARYA Pánna. *Iáko dálſzym pokażę Kazániem.*

Siłá

Siłá wody upłynęło, y czásu niemało uszło, iák Prorok ukorowány *Ps.* 85. tákowa do BOGA wnośił supplikę: *Fac mecum signum in bonum*: *uczyń ze mna znák ná dobre*. AA. Ná złe czart, świát, y ćiáło rożne eryguie znáki: *in malum, & non in bonum*. Oprocz chárákteru Beſt y i: ktory Antychryſt po czołách y ręku swoim podáie ádherentom; śiłáby wyliczać: iákie to Szátan y duchem iego nárabiáiace subiektá Czárnoxięznicy, y Czárownice, y z świętych częſtokroć rzeczy, bluźniące BOGA, ruinuiace bliźniego, szkodzące sumnieniu, wyrabiáią figury: *spiritus dæmoniorum facientes signa*. Pseudopolitycy, roskoszniсy, rospuſtnicy y zbytecznicy: *posuerunt signa sua, signa*: ledwie nie piekielne niecnot swoich wymyśláią cechy. Ni zá przeszłey kłotnie Polacy, ten pápierkiem, ow kłoskiem herbowny; ni owá ſtárożytna wiernych z niewiernymi mixturá: ten Krzyżem, ábo Naysłodszym Imieniem IEZVS; ow obrázem Iowiszá, Merkuryuszá, czyli tám Márśá ozdobiony; (ieżeli śię godźi to ozdoba názwać, co z rozboiu, kradźieży, y cudzołoſtwá urosło: iáko to Bogowie pogáńscy: *opprobria gentium & sæculi pestes*.) Owe zdrádźieckie akcye *Prov.* 6. wyrázone: że Dworska kreáturá, gdy oczymá mruga: bliźniego skázuie; gdy pálcem gada: drugiego przedáie; gdy piętą wierći: doł pod drugim kopie: *annuit oculis, digitô loquitur, terit pede*. Pozna tych nie ieden, co śię znáią ná migi: *Viri sangvinum & dolosi*. Gdy śię tácy dway biią; trzećiemu skorá trzeszczy: *Manasses Ephraim, & Ephraim Manassen: simul ipsi contra Iudam*. Przeklęte Iudászowskie hásło: *dedit eis signum*; żeći zdraycá naywiększy afekt świadczy: tym ćię sámym naywięcey zábiia: *amoris indiciô mortem irrogat*: Ow iákiś wor, ktorym śię twoi nieprzyiaćiele obieláią: wynieśie on fortunę twoię w cudze ręce; sławę twoię roznieśie po ięzykách ludzkich, y duszę z ćiáłá wypędźi: *conventicula eorum de sangvinibus*. Bogday śię nie śnił wieniec, pod ktorym trućiznę ná pánieńſtwo przedáią: *vinum, in quo est luxuria*; krzyż pod ktorym śię godne szubienice dźieią nieraz rzeczy: *in commessationibus & ebrietatibus*. Ná dragu przed Dom wytknięta źieloność: gdźie nieraz cnotá blákuie y usycha: *væ ebriis Ephraim, & flori decidenti*! Gdźie w Kieliszki dzwonią: tám piekielne bywa nabożeńſtwo: *cui væ? cujus patri væ? cui rixæ? cui foveæ? cui sine causa vulnera? cui suffusio oculorum? nonne his qui commorantur in vino, & student calicibus epotandis*. Bogday przepadł *Ezech.* 16. wymieniony znák niewſtydu, gdźie śćierw przedáią: *signum prostitutionis*: owe w kárteczkách, w słoweczkách, y ieſtách sekretá: *signum*

Ier. 39.
Apoc. 13.
Apoc. 16.
Ps. 13.
Ps. 54.
Is. 9.
Matt. 26.
Ps. 15.
Ephes. 5.
Rom. 13.
Is. 28.
Prov. 23.
Ezech. 20.

 inter

inter me & te; gdźie po oknách wiewáią ſię: á dopieroż po ſzyiách, pálcách, páſách pokázuią ſię pewne ámorow znáki: iuż tám boiáźni Bożey poczćiwośći nie máſz y znáku: *ſignum funiculus: ſignatum Rahab meretrix.* Znamienite párágráfy, po głowách, czołách, y gębách pętlice y guzy: owę to pieska przy śćierwie, ábo też wieprzowska przy pomyiach znácza bátália: *ſigna rem emorativa.* Nieczćiwiárskie gęby, niewſtydliwe oczy: nieczćiwiárskie, bezecne, pokázuią ſerce: *ſigna demonſtrativa.* Niepiękne natury známioná, blás w oczách, ſzeplun w ięzyku, kuter nogá, ſzáfran we włoſách, niezwykła ná głowie gołoledź: *ſigna prognoſtica*: nicdobrego nie po iednym ſpodźiewáć ſię każą: *malum enuntiant de eo.* Ten tego ſzkáluie, ow owego zábiia; ten tego ſzárpie, ow owego wniwecz obraca: *ſigna prá-*

S. Fulgēt. ſerm. 5. de Epiph. *ctica*: skuteczny to złośći ludzkiey dowod: *ſanguis innocentiū, quē crudeliter effudiſti: atteſtatur quid de hoc puero voluiſti.* Znáki

Sap. 5. Páná BOGA náſzego záwſze ná dobre: *ſigna ſalutis.* Owe ná

Act. 2. Niebie ognıſte, obłoczyſte y inſze widźiádłá: *prodigia in cælo ſurſum*; ná źiemi tákie, owákie cudaki: *ſigna in terra deorſum*:

S. Greg. choć ony powietrze, głod, woynę zwiáſtuią: *& per crebra mala quæ præveniunt, indicantur perpetua mala quæ ſubſequentur*; przećięż nam ná dobre bywáią: że nas záwczáſu oſtrzegáią: że

Idem. nam mężnieyſze ſerce ná plagi náſtępuiace wyrabiáią: *minùs jacula feriunt, quæ prævidentur; & nos tolerabilius mundi mala ſuſcipimus, ſi contra hæc per præſcientiæ clypeum munimur.*

Pſal. 59. Wielka to łáská P. BOGA: zá ktorą Prorok dźiękuie: *Dediſti metuentibus te ſignificationem, ut fugiant à facie arcûs*; Dałeś Pánie boiącym ſię ćiebie przeſtrogę, áżeby ućiekáli przed obliczem łuku. Mowiemy poſpolićie: kto groźi, ten przeſtrzega; groźna

Hab. 1. przeſtrogá P. BOGA náſzego: *horribilis & terribilis.* Drżeli Izraelitowie 2. *Mach.* 5. gdy ná powietrzu woyská biiace ſię widźieli; prośili BOGA: żeby to znák był dobry: *omnes rogabant in bonum monſtra converti.* Y ták záwſze. Cmi ſię słońce ábo Xiężyc: powiádáią Aſtrologowie: że záwſze nie bez ſzkody: *Impunè nunquàm cœlum contraxerat lumen.* Pokaże ſię dźiw iáki ná Niebie; przypiſuią mu ſymboliſtowie: że ieżeli nie wſzytkim, to komuś zguba groźi: *extrema minatur.* A oto Ier. 10. tych ſię choć ſrogich, BOG nie każe bać ſtráſzydeł: *A ſignis Cœli no-*

c. Luc. *lite metuere*; każe: żebyśmy ſię iego tylko ſámego bali: *qui poteſtatem habet mittere in gehennam.* A Doktorowie SS. y Bogomyślni Aſcetowie, naybárdźiey ſię boią y bać każą grzechu; że BOG ſpráwiedliwy y miłośierny nie zábiie, tylko tego co ná śmierć zásłuży: *Miſericors & juſtus Dominus.* grzech

zasługá

zasługá ná śmierć: *Filius est mortis, qui fecit hoc.* Y to znák 2. Reg. 12.
nád wszytkie nieszczęśliwy: *his qui operantur malum*; to cáłe- Prov. 10.
mu Pánstwu upadkiem grożąca wróżká: co *Epimundus* Fi-
lozof, Konsyliarz Theodozyuszá wielkiego Cesárzá Stylikono-
wi powiedźiał: *Biádá, biádá, biádá! źięmi: ubi Dominus vitiosus,* Ant. Gver.
subditus seditiosus, officiarius avar⁹, consiliari⁹ imperit⁹ ac malitiosus: Horolog.
gdźie Pan niecnotliwy, poddány burźliwy, urzędnik chćiwy, kon- Princ. L. 1.
syliarz nieumieiętny a złośliwy; co powiedźiał w Senaćie Rzym- c. 44. in fin
skim Dźiad Bocchusá Maurytáńskiego Królá: *Biádá Krolestwu!* ibid. L. 3.
gdźie złych od dobrych nie rozeznáć. Biádá gdźie dobrzy w strá- c. 13.
chu, á źli w bespieczeństwie; biádá! gdźie spokoyni zá nic, wárto-
głowi w łásce; biádá! gdźie dobrá pospolitego kochánkowie
szwánkuią, á zdraycy pánuią, biádá! gdźie ubodzy
pyszni, á bogáci okrutni; biádá! gdźie co źle wszyscy
uznáią, á co dobrze, żaden mowić y czynić nie śmie; biádá!
gdźie tákie obmierzłe publicznie dźieią się występki: iákichby się
u sąśiad y pokątnie nikt czynić nie poważył. Powiáda Mędrzec
Eccli. 10. że się tám Krolestwo nie ośiedźi, gdźie niespráwie-
dliwośći, krzywdy y oszukánia pánuią: *Regnum à gente in gen-*
tem trãsfertur, propter injustitias, & injurias, & diversos dolos. A
ták to iest pewna: że Tobiasz umieráiąc, upominał syná y
wnukow swoich, żeby w Niniwie Mieśćie nie śiedźieli; ále do-
chowawszy mátki do śmierći y pogrzebszy ią z Oycem, żeby
się z tamtąd wyprowádźili; bo powiáda: *Widzę iż niepráwość*
Miástá tego, da mu koniec: Video enim, quia iniquitas ejus finem Tob. 14.
dabit ei. Tego znáku złego bał się Koronat P. y prośił BO-
GA: *Fac mecum signum in bonum*: zmiłuy się Pánie: *uczyń ze*
mną znák ná dobre. Bellármin czyta: *Da mihi gratiam spiritu-*
alis justitiæ: Day mi Pánie łáskę duchowney spráwiedliwośći. A
S. Dyonizy Kártuzyan ták modlitwę Dawidową rozumie: *Ta-*
lem effectum operare in me, per quem innotescat me esse dilectum
& prædestinatum á te: Wyrob Boże táki skutek we mnie, żeby to
było znáć, iżem twoy kochánek, y żem iest ieden z przeznáczonych
do Niebá. Vprośił Dawid: *Lætatus in his.* Doczekał się choć Ps. 121.
po śmierći, że z iego pokolenia: *Virgo Regia Davidicæ stirpis;* S. Leo.
Nayśw. MARYA Pánná szczęśliwym mu y nam stánęła zná-
kiem: *signum in bonum.* Nie ládá w tym sekret: co mowi Mę- Garner
drzec *Eccli* 39. *Vbi non est mulier, ingemiscit egens: Gdźie nie* Cist. ser. 3.
mász białogłowy, tám ubogiemu piskorz, tám choremu biádá. Zły de Ann.
świát zá Nóego: *Omnis caro corruperat viam suam;* BOG
przepuśćił potop; przy Nóem ledwie się ośm dusz uchowá-
ło: *Octo animæ salvæ factæ.* Przebráłá miárkę Sodomá y Go- 1. Petr. 3.

morá zá Abráhámá; ledwie z támtad Lot y ze dwiemá, y to trochę nieszczęśliwie, uszedł corkámi: *solus Lot salvatus.* Zá
Psal. 13. Dawidá ludźie nic dobrego: *Corrupti sunt & abominabiles facti:* oprocz Sámuelá Proroká, Nátáná y sámegoż Dawidá: nie czytámy: żeby kogo Pismo Boże kánonizowáło. Rácya: *Filij matrizant.* Powiáda Sálomon *Eccle. 7. Virum de mille unum reperi, mulierem autem non inveni:* Męża dobrego, cnotliwego, z tyśiącám iednego ználazł, á biáłogłowy pász. Ieden Eliasz w ćiele Anioł: *nullis corporeis cupiditatibus permixtus invenitur;* á biáłogłowá ktoraż mi byłá táka? Rebeká, Ester, Iudyth, Zuzánná, Bogoboyna, cnotliwa, święta Páni: postáremu mężátká; Ráháb ludu Bożego, práwie Dobrodźiyká: postáre-
Annot. 11. in Habac. disc. 5. mu nierzadnicá: *corrupta, violata.* Co Ildefons *de Padilla*, opisuiac zepsowány wiek swoy, powiedźiał: *że co przedtym trzebá było Proroká: ktoby chćiał wiedźieć, ktora niecnotliwa;* toby teraz trzebá Proroká, ktoby chćiał wiedźieć ktora cnotliwa; to to iuż ná świećie nie nowiná było: *nihil sub sole novũ.* Czytáć geneálogią sámego IEZVSA: á tylko tám Bersábey cudzołożnice, Ruty zalotnice, Támáry, poniewolne co prawdá, prze-
S. Hier. ćięż káźirodczyne: *quas scriptura reprehendit.* Nie pytay Pánny: ktoraby, w tym kocháiac się kleynoćie, sławy Ewiney popráwiłá; ktoraby BOGV krzywdę od pierwszey Mátki uczynioną nádgrodźiłá; ktoraby się miłośnikowi czystośći ta cno-
Tibul. l. 2. ta przymiliłá: *casta placent superis.* Pierwsza táka MARYA. *Nec primam similem visa &c.* Nowália przez kilká tyśięcy lat niesłychána: *Novum fecit Dominus super terram.* Znák osobli-
S. Basil. wy: *signum mirabile, multùmq́ à communi natura diversum:* że owá, co byłá w Ráiu roskoszy zginęłá: ná tym pádole płáczu kiedyż tedyż, pierworodna ziáwiłá się niewinność: *innocentia prima;* że niepokáláná Mátká záwitáłá: ktoraby nam Oycá
S. Chrys. Or. 7. in SS. Deip. dusz nászych ná ten świát wydáłá: *Mater immaculata;* urodźiłá się miłośnicá czystośći, z ktorey milliony SS. Pánien ten piękny wźięły przykład; weszłá nam ráná iutrzenká: *veri nuntia luminis;* przyniosłá poćiechę: że wnet Słońce spráwiedli-
Is. 60. wośći ná nászym wznidźie *hemisphærium:* *Orietur Dominus.* Pokazáłá nam się mistyczna tęcza: znák przymierza Boskiego, między nasza ułomnośćia á iego surowa spráwiedliwośćia: *si-*
Ovid. *gnum fæderis.* Strászny znák Kometá: *multa ac metuenda minatur;* iey wschod, komuś zachodem groźi: *in ortu signat occasum.* Lecz według symbolisty: *paucis minatur, omnibus fulget:* niektorym groźi, á wszytkim świeći. Tenći Hieroglifik przyznáno kiedyś w Mántuáńskim mieśćie Nayśw. Mátce: że iey zá *Symbolum* Kometę odmálowáno, y podpisano: *Fulget & interimit:*

rimit: *Iáśnieie y zábiia*. lecz według świádectwá Rychárdá *à S. Laurentio*: *Tantùm Dæmonibus terribilis, quantùm Angelis, & Sanctis extitit venerabilis*: *tym ßátáńſtwu ſtráſznieyßa, im Aniołom y Swiętym wdźięcznieyßa*. Owá pod czás Widenskiey Kometá: bicz ná Turki, dobry znák ná Chrześćiány: tym chwalebne zwyćięſtwo, gdy támtym ſromotna przegrána wyznáczyłá: *fidelibus ſalutem, infidelibus exitium*, 1. *Reg*. 4. Poſzczęśćiło ſię Philiſtynom z Izráelitami; lecz gdy usłyſzeli: że Izráelitowie ſprowádźili do obozu Arkę Páńską: polękli ſię pogánie, y mowili: *venit Deus Iſráel in caſtra, væ nobis*! *Przyßedł BOG Izráelſki do obozu ich, biádá nam*! Biádá było Gottom, gdy Narſetowi: Perſom, gdy Herákliuſzowi: Sárácenom, gdy Bázylemu Ceſárzowi, á potym Godefrydowi Bullioniuſzowi: Maurom, gdy Alfonſowi Krolowi: Turkom, gdy Piuſowi V. Nayśw. Mátká dopomogłá: *Terribilis ut caſtrorum acies ordinata*. Stráſzna u Aſtronomow niebieska Strzałá, ták názwány áſpekt; lecz moc tráći, y znika, skoro ſię znák Pánny ná Niebie pokaże: *occidit virginis in ortu*. Groźne świátu, *V. Beda.*
bo ogniſte gniewu Bożego ſtrzały: *ſagittas ſuas ardentibùs effecit*: przygásły w płomieniu, w hárćie zwolniáły, gdy Pánnę uyrzały; przyznáie to Prorok, do BOGA mowiąc: *mitigaſti omnem iram tuam à nobis*. Słońce ſpráwiedliwośći BOG, w znáku Lwá ſtráſzny: *Leo rugiet, quis non pavebit*? w Strzelcu bitny: *Dominus pugnator*; w Wadze ſpráwiedliwy; w Wodniku świát zátopił; w Koźiorożcu pyſznych Máieſtaty powywracał, w Pánnie łáskawym ſtał ſię Báránkiem: *Agnus manſvetus*. Ziśćił znák dobry Gedeoná: zená złote niewinnośći Runo, perłowym ſpadł deſzczem: *ſicut pluvia in vellus*; wyniknał źrodłem poćiech: *Conſolatus eſt Dominus populum ſuum*; zákwitnał kándorem miłośći: *Flos campi & lilium convallium*; záwitał doświadczonym w czás naypotrzebnieyſzy świátu choremu lekárzem: *Tunc magnus venit de cœlo medicus, quando magnus in terris jacebat ægrotus*; ziáwił ſię nieprzebránym ná okup naſz skárbem: *theſaurus indeficiens*; ziśćił obietnicę Proroká: *Quia liberabit pauperem à potente*: że wybáwi ubogiego od mocarzá; *parcet pauperi & inopi*: że odpuśći ubogiemu y niedoſtátniemu, y duſze żebrakow zbáwi. *Et erit firmamentum in terra, in ſummis montium*: *Y będźie firmamentem ná źiemi, po wyſokich gorách*; dokaże tey ſztuki: że słudzy iego kwitnać będą: *Florebunt ſicut lilium*. Ziśćił owe słowá pomienionego Pſálmu: *Orietur in diebus ejus juſtitia, & abundantia pacis*: *Wznidźie we dni iego ſpráwiedliwość, y obfitość pokoiu*. Krotko mowiąc: Niebá nam

Pſal. 7. *Pſal. 84.* *Exod. 15.* *Ier. 11.* *Pſal. 71.* *Iſ. 49.* *Cant. 2.* *S. Aug.* *Pſal. 71.*

Psal. 17. ziemiánom przychylił: *Inclinavit cœlos, & descendit.* Co Prorok *Ioël.* 3. deklárował: że kiedy czás przyidźie odkupienia świátá: będą gory śiaczyły słodycz, á págorki popłyną miodem y mlekiem. *In illa die stillabunt montes dulcedinem, & colles* *S. Greg. in 1. Reg.* 2 *fluent lac & mel.* Gorá mistyczna MARYA: *Mons sublimis:* ustá iey niepokáláne, kosztownych ámbrozyi pełne y miodo- *Cant.* 4. płynne: *Favus distillans labia*: oto nam dźiś czás zmiłowánia Boskiego, pożadány zbáwienia znácza termin: gdy te (o słodźiuchne!) słowa, ná ktore BOG y ludźie, Niebo y ziemiá czekáły, mowią: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum.* Dobry znák gdy się Pan świátu ofiáruie, á Páni ná wszytko pozwala: *signum in bonum.* Dobry znák Rzy- *Sabellius l.* 6. *En.* 2. *Sueton.* miánom, gdy Zamek zákładáli: że głowę człowiecza ználeźli; y z tąd ow budynek *Capitolium* názwali. Dobry znák Gálbie, gdy Fortecę przećiwko Neronowi repárował: że ználazł pierśćień, ná ktorego oczku wyryłowáne zwyćięstwo. Lepszy znák cáłemu świátu: że Nayśw. Mátká ználázłá łáskę Bożą: *invenisti gratiam.* Nie sobie ią ználázłá, bo iey nigdy nie stráćiłá: toć ią nie sobie schowáłá; asekuruie *Richardus à S. Victore. Omnium salutem desideravit, quæsivit, & obtinuit. Apoc.* 12. nie może się wypowiedźieć Ian S. co zá znák ná Niebie wielki; Białogłowá ubrána w Słońce, ukoronowána gwiazdámi, á Xiężyc iey pod nogámi: *signum magnum.* Text Hebráyski czyta: *Miraculum: Cud.* O pewnie cud! że płodna á przećię Pánna: *Mater & Virgo.* Nád Niebiosá wynieśiona; á *ser.* 8. *in Psal.* 18. głębiey ziemie uniżona. S. Ambroży mowi: *Hoc signum magnū quod altitudinis & profundi tentamēta destruxit: Ten znák wielki, ktory gorney pychy, y piekielney potencyi zamysły popsował.* Ze iedná *S. Pet. Dă. ser.* 3. *de Nat.* z Corek Adámowych, Adámowey nie podległá winie: *Ex Adam assumpta, maculas Adæ non admisit;* że miawszy człowieká Oycá, Syná ma BOGA; że w łepionce ziemskiego ćiałá, wszytek niebieski ogárnęłá Maiestat: *Quem Cœli capere non poterant;* że Pánná iáko Kryształ: niestworzona nápełniona y otoczona świátłośćia: *amicta sole;* ozdobna cnotámi: w sámego się ustroiłá Chrystusá: *Sol justitiæ Christus Deus noster.* Cud: że *Cant.* 4. deklarował iey Duch Przenaysw. z chrostu, z chwastu, z bárłogu: *de cubilibus Leonum, de montibus Pardorum:* z Lwich y Lámpárćich łożysk: to iest grzesznikow czártowskich śiedlisk, koronę; (ták rozumieią Tłumácze Pismá S.) á pátrzćie: że te chrosty, chwasty, bárłogi, ná głowie iey niepokáláney w gwiazdy się obroćiły: *In capite ejus Corona stellarum* 12. Mowi *Richard. de laud. V. l.* 3. uczony Sylweirá: *Si quis peccator leonem, pardum, ursum crudelitatę*

delitate referat: accedat ad MARIAM, & tunc feritate deposita, spiritualis firmamenti stella fiet. Ieżeli ktory grzeßnik lew, lámpárt, niedźwiedź srogi; niech się między sługi MARYI installuie: a pozbywßy srogośći, duchownego firmamentu gwiazda się stánie. Grzesznik szaleie, mieni się iáko Xiężyc: *ut Luna mutatur.* Nie zgorsze szczęśćie: że Xiężycem ná Niebie stánie: gdy się pod nożki Pánieńskie MARYI dostánie. *Luna sub pedibus ejus.* Zyczono komuś: *Quidquid calcaveris, Rosa fiat: Ná cokolwiek nogą nástąpisz, niech się w Rożą obroći.* Dano MARYI: że kto iey podnożek: to pewnie, że będźie specyał: *servire Mariæ regnare est, & inter mancipia ejus numerari plusquàm regium est.* Godne uwagi *Apoc.* 7. widzenie: że wybránych Boskich znáczono: że owieczki Iezusowe cechowáno: *servos Dei nostri in frontibus eorum.* Popełnił kryminał Kaim: y że się nie bał BOGA; bał się potym y ćieniá swoiego; mowił: *Oto mnie Pánie wyrzucasz od oblicza twego; kto mnie ieno potka, zábiie mnie.* Powiáda Literá S. że BOG dobrotliwy, dał Kaimowi znák: żeby go ládákto nie zábił: *Posuit Dominus Cain signum: ut non interficeret eum, omnis qui invenisset eum;* á przećię go y z owym znákiem, choćći niechcąc, zábito. Mizerny znák! powiádáią Tłumácze Pismá S. że to był znák táki: głowá się Kaimowi trzęsłá, ná twarzy záwsze śmiertelna bárwá. Zydźi twierdzą: że mu rog ná czele wyrosł. Mowiemy: ma chleb rogi, nędzá nogi. Zrogáćiał Kaim w szczęśćiu; á potym w nieszczęśćiu nożka pan: ućiekał, krył się ustáwicznie, *vagus & profugus.* Morálistowie powiádáią: że znák Kaimowi dał BOG: náukę żeby pokutował. Nie záżył nieszczęsny tego znáku, y zginął. Znák Wybránych Bożych, Krzyż S. *Signa Thau in frontibus eorum.* Ach! y cechowáne wilk bierze; mowi Apostoł 1. *Petr.* 4. *Iustus vix salvabitur, impius & peccator ubi parebunt? Sprawiedliwy z bieda będźie zbáwiony, niezbożny y grzeßnik á w co się obroca?* Lecz dobra nászá: Owce S. Piotrowi, to iest sprawiedliwych páść dano: *Pasce oves meas;* á Nayśw. Mátce kozły, to iest grzeszniki: *Pasce hædos tuos.* Gwilhelm Opát, imięniem y náthnieniem Duchá Przenayśw: ták te słowá czyta: *Pasce hædos tuos, quos convertis in oves; & qui à sinistris in judicio erant collocandi, tua intercessione efficies, ut collocentur à dextris: Páś kozły twoie, co ich w owce przemieniasz; y co po lewicy ná sądźie stánąć mieli, ty ich przyczyna twoia ná práwicę przenośisz.* Widźiáno, widźiano: iáko násze pisza Kroniki: że co P. IEZVS z swoiey czerwoney zrućił drábiny: to Mátká Iezusowa, po swoiey biáłey do Niebá domieśćiłá. Powiedźiał S. Anzelm: że czásem prędsza expedycya: gdy kto záwoła rátá ná Mátkę, niż

Eccl. 27. — S. Ansel. — Gen. 4. — Ezech. 9. — Ioan. 21. — Cant. 1. Rup. ab. — L. de Excell: Virg. C. 8.

gdy zawoła ná Syná: *Velocior est nonnunqvàm salus invocato nomine MARIÆ; quàm invocato nomine D. IESV.* Bo Syn Oćiec y Dobrodźiey, ále oraz y Sędźia: ſpráwiedliwośći zádoſyć czynić muśi; Mátká litośći, ſámego miłośierdźia pełna: kogo nie obroni, tego nie wyda; kogo nie wyprośi, tego ná ſztych nie náráźi; kogo nie pokryie y protekcyą ſwoią nie uchowa, tego
S. Bern. ſer. de al. nie zgubi: *ut quamvis enormis peccator non pereat.* Pytáią Oycowie SS. po czym miárkowáć niedośćigły ſekret: kto z nas przeznáczony do Niebá? y odpowiádáią, że potym: kto ma chęć do słuchánia słowá Bożego, według słow Iezuſowych:
Io. 10. *Oves meæ vocem meam audient.* Kto ſię wzdryga grzechu, złego uczynku ile grzech; ieżeli iák człowiek upádnie: tedy záraz uważáiąc, że to obrázá Boska: płuie na to, y ſam ſię ná ſię gniewa, że BOGA obráźił; kto prágnie: żeby ſię iák nayskuteczniey á náyprędzey popráwił, y żył iák naylepiey. Czwarty znák przydaią: kto ma nabożeńſtwo do Nayśw. Mátki: do
de Laud. Virg. ktorey mowi S. Anzelm: *Sicut omnis à te aversus & à te deſpectus, neceſse eſt, ut intereat: ita omnis ad te conversus & à te reſpectus impoſsibile eſt, ut pereat.* Zginąć ći to y nie raz, trzebá było o-
ſer. de Ann. wemu: (o ktorym *Claudius de Rota*): że ſobie Zámek ná gośćincu zbudowawſzy, podrożnych, bez wſzelkiego reſpektu y miłośierdźia odźierał. Miał iednák święty zwyczay, ten przeklęty człowiek: że codźieńnie Anielskie mowił Pozdrowienie. Tráfiło ſię: że tamtędy ſzedł mąż Zákonny y Swięty. Wypádli oprawcy, żeby go ze wſzytkiego obráli: Prośił żeby go do Páná prowádźili: mieniąc, że mu coś wielkiego miał powiedźieć. Stáwiony przed owego zdźiercę, prośił: żeby wſzytek ſwoy Dwor zwołał: że im chce powiedźieć słowo Boże. Zeſzli ſię: á święty mowi: ieſzcze tu nie wſzyſcy; powiádaią: że wſzyſcy; mowi on: pátrzćie dobrze, ieſzcze tu kogoś brákuie. Ráchuiąc ſię przyználi: że ieſzcze nie máſz iednego. Szukáć go Pan koniecznie każe. Przyprowádzony gniewa ſię, ſapa, obaczywſzy Swiętego oczy ná niego ſprośnie wywraca, łbem iák ſzkápá kiwa, choć go Swięty do śiebie woła, przyſtąpić nie chce; rzekł Swięty: záklinam ćię przez Imię P. IEZVSA: powiedz nam ktoś ty ieſt? odpowiedźiał: ieſtem Diabeł. A co tu robiſz? powiedźiał: przysłał mnie tu pryncypał moy Lucyper: żebym temu niecnoćie służył; y żebym pilnował: ieżeli ktorego dniá ſwoiey ſzerokiey, to ieſt MARYI, nie pozdrowi: żebym go uduśił y porwał. Táki mamy ordynáns Naywyżſzego. Iuż tu czternaśćie lat służę: á nigdy upátrzyć nie mogę: żeby tę ſwoię opuśćił modlitewkę. Zlakł ſię Pan; Swięty Szátáná wypędźił; grzeſznik do BOGA náwrocony, nie ládá skutek

dá skutek ſwoiego nabożeńſtwá, choć máłego odebrał. A ieſt kto z przeſtępcow Przykazánia Bożego: co u niego przy świętym poprawy żywotá przedśięwźięciu, w Pozdrowieniu Anielskim nigdy nie był rok przeſtępny? możeſz mowić z Koſmą Ierozolimskim: do tey náſzey Protektorki: *Inſuperabilem ſpem tuam habens, ſervabor. Gdy mnie opieká twoiá nieomylna nádźieię uczyni: ufam że mnie BOG nie opuści.* Co piſze *Crantzius*: że kiedy *Hildebrándus*, chłopię, ćieśielski ſynek, przy oycowskiey robóćie báwiąc ſię: wiorki ná źiemi układał. Włożyło dźiećię ſámo nie wiedźiáło co, á oto ktoś piśmienny pátrząc y uważáiąc, wyczytał z owego ułożenia, słowá: *Dominabor á mari uſq; ad mare: Będę panował od morza do morza.* Y był to znák przyſzłey godnośći owego dźiećięćiá. Bo *Hildebrándus* dány do ſzkoły, potym do Ceſárskiey Káncelláryi, aż też y Referendarzem zoſtał. Sniło ſię o nim Ceſárzowi Henrykowi II. iákoby rogi maiąc ſyná mu ſtráſzył. Dał go Ceſárz do więźienia; ále przez Ceſárzową uwolniony, do Benedyktynow wſtąpił. Gdźie ták urosł: że Kárdynałem, á potym Papieżem, Grzegorzem VII. názwány zoſtał. To ták właśnie ſzczęśliwe Pozdrowienia Anielskiego litery: że ſobie z nich káżdy práwowierny Kátoliku nádźieię zmiłowánia Boskiego, á zá tym Kroleſtwá Niebieskiego formuieſz: gdy ich, pokutuiąc, BOGV służąc, codźień á nabożnie repetuieſz. Możesz mowić z Prorokiem: *O Domine! quia ego ſervus tuus; ego ſervus tuus & filius Ancillæ tuæ: O Panie! żem ia ſługá twoy, y ſyn ſłużebnice twoiey.* Tá mnie drugi raz urodźiłá: gdy ćiebie żywoćie moy, głowo moiá, duſzo moiá, IEZV moy powiłá. *Nomen IESV, nomen fratris mei, carnis & ſangvinis mei.* Co piſze *Surius*: że kiedy Sygnidá Mátká S. Birgitty, taż sługa Boska ćiężarna będąc, ná morzu tonęłá; słyſzáłá głos: że ią BOG záchował dlá tey, co w iey żywoćie byłá. Mnie y káżdego grzeſzniká, że ieſzcze święta źiemia nośi, że iuż piekło nie pali; cáły świát że ſię iuż nie západł: dobroć Boska ſpráwiłá, dla tego, ktorego MARYA w żywoćie nośiłá; dla teyże ſzczęśliwey Corki: co ták wielki reſpekt u BOGA zásłużyłá: mowi *S. Fulgentius: Cælum & terra jam dudum ruiſſent, niſi eos MARIA ſuis precibus ſuſtentaſſet.* Szczęśliwy Lotr práwy: że z iego ſtrony MARYA ſtánęłá. Známienity u Naturáliſtow *Charadrius*, á po Polsku Zołtáczek ptak: że gdy ná chorego pátrzy, znák dobry: że chory ozdrowieie; zkąd mu przypiſano *L. ex aſpectu vita*: *z weyrzenia żywot*. Ptak nierozumny, zá oſobliwym natury przywileiem pokázuie: czego dáć, do czego dopomoc nie może. żeby kto nie umárł: nie práſzey

hymn. 5.

L. 4. Metrop. c. 19. & 29.

Theat. vitæ hum. L. D fol. 215

Pſal. 115.

S. Bern.

L. 4. Mytho!.

to

de Zon. V to mocy. Nayśw. Mátká, według S. Germáná y inſzych: *Vita*
Act. 17. *noſtra*, *żywot naß*: bo Rodźićielká tego: *in quo vivimus*: *w ktorym żyiemy*. Ná kogo tá weyrzy: znák ſzczęśliwy: *continuo reſpirabit ad vitam*.
Suet. Dobry znák miáłá Lucya Auguſtá Ceſárzá żona: że iey świeżo po weſelu iádącey, Orzeł kurę biáła, w pyſzczku roſzczkę Laurową trzymáiącą, ná ręce upuśćił. Kazáłá owę kurę chowáć, á rozczkę wſzczepić. Tedy kurá wielka gromadę białych kurczat wylęgłá, á rozczká ſię w lás Laurowy roſkrzewiłá. Lepſzy my z Boskiey opátrznośći znák mamy: Mamy tę: co nam urodźiłá tego: ktory ſię do troskliwey o kurczętá ſwoie przyrownał kokoſzy: *Quemadmodum*
Matt. 7. *gallina congregat filios ſuos ſub alas*; ktory ták wiele do Niebá národźił Kándydatow, iák wiele przeznáczył wybránych. Dobry znák mieli Mieyſcy y wieyſcy ſynkowie, zá Wálentyniáná
Cardan. y Walenſá Ceſárzow: że w Páłácu Ceſarskim miotłá zákwitnęłá. Co był znák: że rożni plebeiuſzowie do wielkich przyść mieli godnośći. Cáłe zgromádzenie grzeſznikow, niegodno y tego imięnia: miotłá; ále brzydka, plugáſtwá pełna skrobáczká: *immundi omnes*. Otoż maćie! zákwitnęło to nic grzeczy miotlisko gdy z iego pokolenia wyniknęłá Roſzczká Ieſſego, Lilia między ćierniem, á z niey kwiát polny Pan IEZVS; *Dilectus candidus & rubicundus*. Vpominał mocno Pòétá Troiánczykow: żeby nabożeńſtwo y obraz Pálłády ábo Minerwy konſerwowáli: że cáłość ich Miáſtá ná tym záwisłá: *Ætheriam ſervate Deam, ſervabitis Vrbem*. Vpominał S. Káźimierz właſną ſwoię duſzę: żeby codźieńnie MARYĄ chwaliłá: *Omni die dic MARIÆ mea laudes anima*. Vpomina każdy niemal Doktor Kośćiołá Bożego: żeby każdy z nas chwalił, kochał Mátkę Boską: żeby iey pokory, czyſtośći, ćierpliwośći, pobożnośći náśládował: żeby iey honor iák może piáſtował.
Hom. 2. sup. Miſſ. Ták oſobliwie mowi S. Bernard: *ut impetres ejus orationis ſuffragium, non deſeras converſationis argumentum*. O Mátko miłośierdźia! y ktoż ćię wiernie náśládowáć, kto godnie wychwalić może? Mowię z S. Auguſtynem: *Accipe quaſcunq; exiles, quaſcunq; meritis tuis impares gratiarum actiones*:
ſerm. 18. de SS. Przyimiy iákie tákie liche, oká twego Páńskiego niegodne dźięki, prośby, ofiáry náſze: *Et cùm ſuſceperis vota*: *culpas noſtras excuſa*: A gdy przyimieſz chęći: wymow náſze winy. Amen.

Hæc Concio digna prælô, imprimatur.

M. BASILIUS PLASCZEWSKI, Sacr. Th. Doct. & Profeſſor, Canonicus Cathedr. Cracovienſis, & SS. OO. Præpoſitus, S. R. M. Secretarius, Libr. Diœceſanus Cenſor, ac interea Studij Almæ Univerſitatis Cracovienſis RECTOR, mpp. Dat. 7. Jan. 1721.

A si ad stomachum vomitiones, si ad aluum, fortem purgationem, velut eam quæ in venis, per vrinas debere vacuari admonet, docens nos diuersos purgãdi modos, variasque partes, quibus repurgari ille humor possit, prout in vna magis, quam in alia abundat parte, & prout ad hanc, non ad illam tẽdere videtur. A liene autem vbi fomes, & minera huius febris, per patentem ductum (de quo tamẽ ambigitur, cum Auicenna velit esse venam stephanicam, seu coronariam dictã, & Gal. in lib. de vsu partium vas dicat esse breue, seu venosum a summo prope lienem ramo ad ventriculi fundum protensum) humorem melancholicum, cuius metropolis lien est, transmitti ad ipsum vẽtriculum, vbi maxime progresso morbo iam multũ extenuatus fuerit, & natura superior, nemo puto inficias ibit. Ex hoc velim obiter intelligas alterius quæsiti solutionem, quoniam & quæ ab B alijs affertur mihi non vndique placet, vtpote nimis communis, & quæ non tam quartanæ, quam quotidianæ etiam febri conuenire potest; ex qua nimirum causa in quartana appetitus ab initio diminutus sit, & post initium maximus, vt experimento constat, & docuit Hipp. 7. epid. exemplo Onesia nacti, & Polychari; respondetur enim a Mercuriali, & aliis, quia initio ventriculus oppletus est pituita, quæ appetitum hebetat, & qua consumpta, progressu febris, appetitus excitatur; Verum huiusce rei vera causa, ni fallor, est, quia progrediente quartana, humor melancholicus, qui iam incipit a natura expelli, a liene in vẽtriculũ reijcitur, qui cum austerus sit, & frigidus adstringendo, & corrugãdo ventriculi os, appetẽtiam excitat, quæ torpet ante commeatum humoris, propter causas non ita supra allatas; ex sola enim pituitosorum succorum consumptione anorexia quidẽ cessaret, sed nõn tã magna excitaretur appetentia. Quapropter puto ego C Gal. imperare ea, quæ vomitum prouocant in quartana, vt per os quoq; melancholici humoris febrem producentis portio extra feratur, ideoque ad validum, etiam vomitorium ex veratro albo deuenit, quod forte nimis alicui videri posset, si de expurgandis solum humoribus pituitosis in ventre contentis intelligi vellet. Addamus, quod si Gal. ad expurgandas tantum vẽtriculi cruditates vomitorium in quartana imperasset, multo ante morbi statum id fecisset, nec coctionis notas expectasset. Præterea id factum ab eo esset, ante quam diuretica præscriberet, non post, quia cum diuretica calida sint, tenuiumque partiũ, ideo non prius sunt adhibenda, quam prima regio dicta excrementis vndique expiata sit, ne secum illa rapiañt, obstructionemque augeant. Confirmat nostram D sententiam quod subiungit Gal. eos, qui ad vomitum nõ sunt idonei, quales qui presso, angustoque sunt pectore quique vomere non consueuerunt, vehementius per inferiora purgandos esse, supplendumq; per infernum ventrem, quod per vomitiones negatum est. Nam & hæc clare indicant ipsum ad humorem melancholicum respicere, non ad crudos primarum viarum succos, quem pariter humorem deorsum semper ducendum esse vult, iuxta id quod supra ex eo, & Hipp. ostensum fuit, nisi tamen adeo feratur, quia tũc quo natura vergit, eo deducere oportet, quod miror non animaduertisse viros Clarissimos. Ad id vero, quod obijci posset, quartanarios multos liberari vomitibus pituitosis non melancho-

125
ſkich
wſzy
ili.

Mo

Świętá MARYA M
NA NIES

℣. IEZU, MARY
Niech w ſercu &c.
℟. Amen.
℣. Boże poſpieſz ſię &c.
℟: Pánie pokwáp ſię &c.
℣. Chwałá Oycu,
℟. Iak byłá ná

H

Co ... c? ... ty z
... dey miłoś
... s miedzem
... brámá ... zona.

℟. Amen